

Kultur / **Bøger**

Sex, drugs og kopimaskiner

ANMELDELSE / 08.11.16

Den italienske kultserie om kopimaskinecyborgen Ranx er frydefuldt voldelig og befriende brutal. Det er action for fulde gardiner, hvor blod og sæd og motorolie strømmer og hvor seksuelle og sociale tabuer konstant bliver torpederet. Cobolts genudgivelse af firserfænomenet Ranx er lige hvad vi har brug for!

Felix Rothstein

En nævenyttig fyr får kappet sine fingre af til tonerne af The Ramones. En baby får slået ansigtet ind af et knytnæveslag mens moren får en støvle i fjæset. En isenkræmmer får en pistol stukket i munden og baghovedet plaffet ud. Og så sætter en 12-årig pige sig overskrævs på en limsniffende cyborgs stive pik. Alt dette sker på første seks sider af den eksplosive og fuldstændigt skamløse cyberpunktegneserie *Ranx* som italienerne Stefano Tamburini og Tanino Liberatore skabte i 1978 – og som Forlaget Cobolt nu udgiver i den første danske samleudgave fermt oversat af Birgitte Grundtvig Huber.

»Stodderrobotten« Ranx er den perfekte androide, bygget af en kriminel student med dele fra en Xerox-kopimaskine, stjålet under optøjer på universitetet i Rom. Ranx (eller Rank Xerox som han rent faktisk

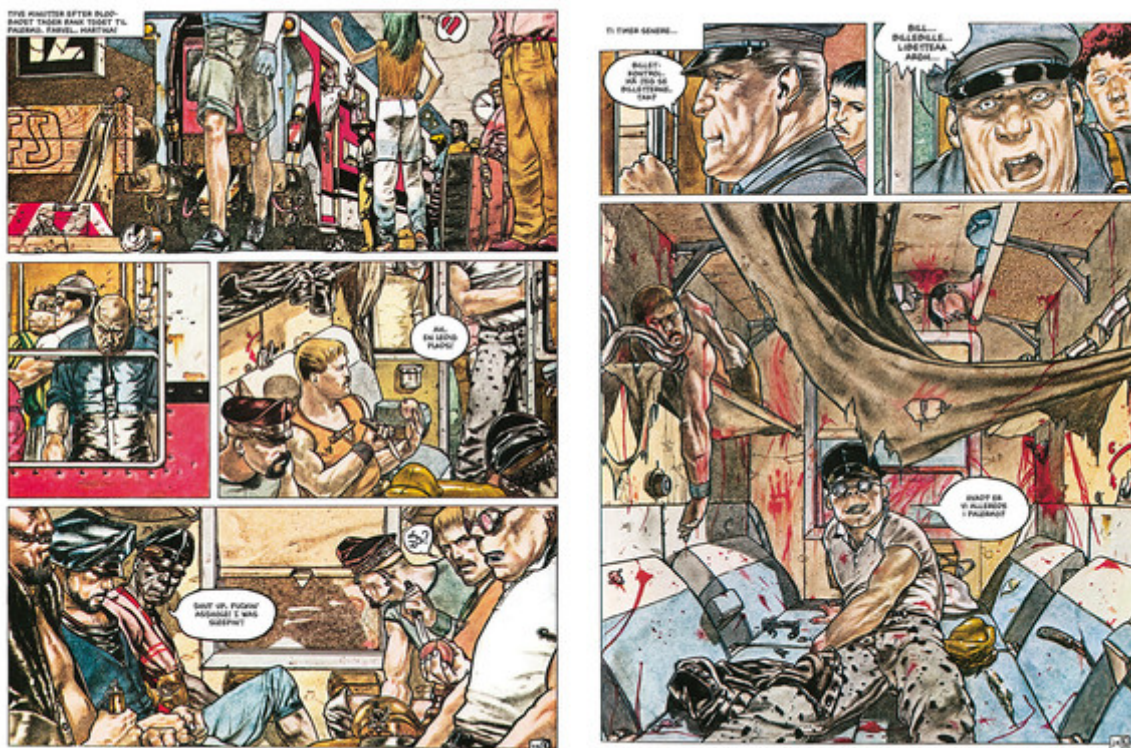
hed indtil 1980, hvor kopimaskinefabrikanten af samme navn indgik forlig med serieskaberne og figuren skiftede navn til det knapt så åbenlyse Ranx) kan tage stoffer, drikke og spise. Og have sex. Han er ultravoldelig, hensynsløs og brutal. Og så er han sanseløst forelsket i den 12-årige Lubna.

Det hele udspiller sig i Rom i 1988, hvor den italienske storby er blevet til én gigantisk og gennemkorrumperet sump af vold, sex og stoffer. Seriens firser-fremtidsvision er fuld af skrappe farver og hysterisk italo disco, og de aggressivt kitschede omgivelser giver *Ranx* et bizart og til tider cirkusspooky præg. Og den romerske dystopi får et sarkastisk strejf af den hektiske, postmoderne Las Vegas-stil, når Colosseum pludselig toner frem, skamferet af reklamer og omdannet til hotelhøjhus. Her render Ranx rundt i byens usleste kvarter, Niveau 30, en veritabel latrinkule befolket af ludere, lejemordere og andet udskud, hvor den ellers autoritære ordensmagt ikke vover sig ned. Hans tid går med at skaffe stoffer, tæve livet ud af hvem som helst, redde Lubna fra alle slags problemer for så at dyrke vild sex med hende.

Cobolts flotte og veludstyrede samleudgave (dele af bogen har ikke tidligere været udgivet på dansk) præsenterer alle *Ranx*-historierne fra de første i 1978 til den sidste fra 1996. Serien gik først i undergrundsbladet *Cannibale* indtil 1979, hvor den skiftede til det nystiftede *Frigidaire*. Her havde *Ranx* sin storhedstid inden Tamburini i 1986, i en alder af blot 30, døde af en heroinoverdosis. Andrea Paziienza, der i begyndelsen også var tegner på serien, tog samme vej to år senere. Tanino Liberatore fortsatte *Ranx* som tegner med skiftende forfattere indtil 1996, men det er så afgjort historierne som han tegnede med Tamburini som forfatter mellem 1980 og 1985, der er bogens sprudlende højdepunkt. Når *Ranx* er på toppen er serien mesterlig, et nihilistisk voldsorgie med snuden fuld af kokain.

Samlingens første to historier er sort-hvide og grove, men levende, i stregen der til tider afslører inspiration fra Robert Crumb, Gilbert Shelton og *Underground Comix*. Efter skiftet til *Frigidaire* fik *Ranx* et radikalt anderledes udtryk da Tanino Liberatore tog tøjlernes som eneste tegner. Stilen er ikke længere hjemmegjort punket men får i stedet skarpe konturstreger og grelle, let sepiatonedede airbrush-farver, der understreger gælden til det amerikanske undergrundsikon Richard Corben, som især udfoldede sig i magasinet *Heavy Metal*, hvor *Ranx* også siden blev trykt på engelsk.

Tanino Liberatores evne til at skabe kompositioner og snapshots, vues og nærbilleder, der på én gang er atletisk-dynamiske og robotagtigt staccato er simpelthen virtuos. Han kan fryse en tegning midt i en bevægelse eller kun give læseren et akavet udsnit af en handling – og samtidig give siderne og tegningerne et helt elektrisk og livligt præg. Med pludselige skift i både perspektiv og retning bygger Liberatore collage-agtige tableauer op, og ved simpelthen at udelade en mellemregning og springe i tid opstår dramatiske og morsomme effekter. Som f.eks. da Ranx i en togkupé gør kål på en håndfuld bistre Tom of Finland-agtige læderbøsser, ser vi kun et *før* og på næste side et blodigt *efter*.

Mens Liberatores tegninger er ekvilibrisk og maksimalistisk tegneseriekunst, er Stefano Tamburinis manuskripter skåret helt ind til benet. Lubna er, som en sand femme fatale, den drivende kraft, der tvinger Ranx ud i de mest ekstreme situationer. Hun er hans et og alt og når hun gang på gang kommer i klørne på liderlige og depraverede narkobaroner, kunstnere og mediemoguler, er Ranx' jagt på hende utrættelig. Han følger hende overalt og må både give den som musicalskuespiller på Broadway og som racerkører i et dødsløb.

Ranx dyrker provokationen, grænseoverskridelsen, og går bersærker gang mod alle etablerede konventioner og alle tabuer med en smittende borgerskabsforagt. Serien voksede ud af den afmagtsfølelse, som den italienske ungdom befandt sig i i årene omkring 1980, hvor tømmermændene efter ungdomsoprøret i 1968 og det følgende års voldsomme strejker for alvor ramte hårdt. Og hvor de gamle centrum-højrepartier sad mageligt på magten mens *Brigate Rosses* venstreradikale terror bl.a. kostede premierminister Aldo Moro livet. Alt, hvad *Ranx* gør og siger er en frontal fornærmelse af det etablerede samfund og seriens fremtidsdekadence kommer til at stå som en futuristisk satire over serieskabernes samtid. Under den blodindsmurte og pulserende action gemmer desperationen og den retfærdige harme sig.

Og på en mærkværdig måde bliver det groteske normalt. Selvom *Ranx* i tide og utide brækker nakken på en eller anden junkie med sit karakteristiske »Znort!« og selvom den mindreårige Lubna i fuld offentlighed giver sig til at hive i robottens cybernetisk strittende pik, formår *Liberatore* og *Tamburini* at skabe en genkendelig kærlighedshistorie. Det umage par er en slags absurd-komisk Romeo og Julie i en gennemdekadent fremtidsverden, der på uhyggelig vis spejler en nutid, hvor massemedier, terror, finansiell grådighed og populistiske demagoger fylder i bevidstheden.

Ranx er befriende voldelig. Og i al sin insisterende uopbyggelighed bliver serien faktisk helt opbyggelig. Den meningsløse blodsudgydelse minder om, hvor pæn kulturen til tider kan blive – og samtidig hvor grim den politiske og sociale virkelighed kan være. I den både sanseløst og sanseligt brutale fortælling bliver kopimaskinerobotten og hans følge af cokesniffende børneludere på en charmerende og medrivende måde til figurer, der fremstår som essentielt og grundlæggende menneskelige. *Ranx* er et spejl, der udstiller den menneskelige natur med en kompromisløshed og en humor, som selv efter næsten fyrré år, er både forfriskende og tiltrængt.

FAKTA

Stefano Tamburini og
Tanino Liberatore m.fl.,
Ranx, Forlaget Cobolt

Oversat fra italiensk af
Birgitte Grundtvig
Huber

184 sider, 398,-

Er udkommet

